

Vertrekkend voorzitter Hans Oosters:

'STOWA KOMT NIET MET ENKELVOUDIGE OPLOSSINGEN VOOR MEERVOUDIGE PROBLEMEN'

Dijkgraaf Hans Oosters neemt na zes jaar afscheid als voorzitter van STOWA. Hij zet zijn bestuurlijke werk voort bij de Unie van Waterschappen, waar hij is benoemd tot lid van het dagelijks bestuur, met als portefeuille Waterveiligheid. Hans Oosters blikt in dit artikel terug, maar ook vooruit. 'De integraliteit van het waterbeheer klinkt steeds harder door. Het is van groot belang dat de waterschappen bij het doorvoeren van alle nieuwe maatregelen die nog komen, gesteund blijven worden door een duidelijk integraal kennis- en innovatieprogramma.' Wat Oosters betreft: *powered by STOWA*.

Waar kijkt u met de meeste tevredenheid op terug?

Inhoudelijk gezien zijn dat vooral de onderzoeken waarin we de innovatieve kracht van de waterschappen via STOWA goed hebben kunnen laten zien. Denk aan de nieuwe zuiveringstechnologie Nereda en aan het Pharmafilter waarmee biologisch afbreekbaar afval en afvalwater uit ziekenhuizen integraal kan worden behandeld.

Het meest trots ben ik op de programmatische aanpak die we hebben geïntroduceerd rond belangrijke thema's als waterkwaliteit en klimaatverandering. We hebben met Deltaproof en Watermozaïek brede programma's opgesteld waar waterschappen direct aantoonbaar profijt van hebben. Waterbeheer is een integrale taak, alles heeft met alles te maken. Die integraliteit klinkt door in onze kennisprogramma's. STOWA komt niet met enkelvoudige oplossingen voor meervoudige problemen.

Wat zou STOWA in uw ogen meer of anders kunnen doen?

Het is zaak dat de geboekte resultaten binnen de kennisprogramma's zichtbaar zijn. De bijdrage van STOWA aan een effectieve, duurzame en doelmatige taakuitoefening door de waterschappen, maar ook binnen de driehoek overheid - bedrijfsleven - onderzoek, is onmiskenbaar. Maar de zichtbaarheid telt meer dan ooit. Om meer dan één reden. Als iets zichtbaar is, valt het op en wordt er in de praktijk vaker wat mee gedaan. Verder is het in zijn algemeenheid van belang het werk van de waterschappen goed voor het voetlicht te brengen. Bijvoorbeeld om te laten zien dat de waterschapswereld, mede via het werk van STOWA, heel innovatief is. Dat kun je niet opvallend genoeg in de etalage zetten.

STOWA maakt zich ook de komende jaren sterk voor innovatie. Hoe belangrijk is dat voor het waterbeheer?

Goed waterbeheer anticipeert op veranderende omstandigheden. Of dat nu gaat over klimaatverandering, maatschappelijke ontwikkelingen of nieuwe wet- en regelgeving. Die innovatie zit steeds vaker niet op het technische, maar op het politiek-bestuurlijke vlak. Dat is de afgelopen jaren ook de rode draad geweest in het werk van STOWA. Het gaat niet zo zeer om de beste technische oplossing, maar om de oplossing die maatschappelijk gezien het meeste draagvlak heeft. We kijken steeds nadrukkelijker naar de toepasbaarheid van oplossingen.

Besteden de waterschappen er voldoende geld aan?

Het kan altijd meer, maar ik vind dat waterschappen behoorlijk meetellen. Zowel via de bijdrage aan STOWA, als via het geld dat ze zelf besteden aan innovatie. Op dat punt moet je geen valse bescheidenheid hebben. Bovendien: niet elke innovatieve ontwikkeling wordt afgedekt met een cheque. Er heerst vanouds een innovatieve cultuur binnen waterschappen. Er is veel 'verborgen' innovatie in de dagelijkse praktijk. Waterschappers denken altijd: kan het niet beter, kan het niet slimmer?

Waterschappen worden steeds groter. Loop je niet de kans dat waterschappen op enig moment denken: we gaan onze Research and Development zelf wel doen?

Voor een deel doen ze dat nu al. Dat is prima. Maar als het gaat om meer specifiek onderzoek of innovaties waar de eigen organisatie te klein of te exemplarisch voor is, heb ik altijd weinig moeite gehad de waterschappen ervan te overtuigen dat STOWA de aangewezen partij is om dit

te organiseren. Natuurlijk zijn ze ook kritisch. Ze willen return on investment zien. Het werk van STOWA moet zichtbaar zijn en aantoonbaar bijdragen aan een goede taakuitvoering van de individuele waterschappen.

U hebt de vorming van de nieuwe strategienota van STOWA op de valreep nog meegekregen. Hoe beleeft u die?

Ik beleef deze strategienota als een verademing.

Hoe bedoelt u, een verademing? Dat maakt nieuwsgierig. Kunt u alvast een tip van de sluier oplichten?

Hoeveel woorden heb je nodig om je strategie uiteen te zetten?! Kijk, STOWA gaat niet ineens iets totaal anders doen. Al het bekende hoef je niet op te schrijven en dat hebben we dan ook niet gedaan. De nieuwe strategienota is kort, to the point en hij heeft focus. We richten ons specifiek op die onderwerpen waar voor het waterbeheer de komende jaren de uitdagingen liggen. Denk aan waterkwaliteit, klimaatverandering, het nHWBP en het Topsectorenbeleid. En we proberen wat te doen aan de zichtbaarheid. Daar hebben we niet veel papier voor nodig, dat vind ik mooi.

STOWA schrijft in de nieuwe strategienota dat zij de banden met de Unie van Waterschappen en de waterschapsbestuurders de komende jaren nauwer wil aanhalen. Wat is daarvoor de reden?

Waterschappen zijn overheid. Dat brengt met zich mee, dat in hun doen en laten altijd de maatschappelijke relevantie centraal moet staan. Dat kun je alleen bereiken als je door de Unie van Waterschappen, maar ook door STOWA, vanuit die invalshoek van advies of kennis wordt voorzien. Als waterschappen louter behoefte hebben aan technische informatie, kunnen ze daarvoor een willekeurige kennisinstelling inschakelen. Maar als het gaat om de vraag: 'wat doe ik met dit vraagstuk in het licht van de maatschappelijke context,' dan kom je niet zelden tot een andere uitkomst. Dat is een andere manier van onderzoeken, en van kennis terugbrengen naar de waterschappen. Daar gaat STOWA zich nog meer mee bezig houden. Juist omdat het zich daarin ook onderscheidt van een willekeurig onderzoeksbureau.

Loop je niet het risico dat je dan tot politiek gekleurde kennisoplossingen komt? Dat je voorsorteert op wat goed en minder goed zal vallen? En dat je daarmee je status van onafhankelijk en kritisch op het spel zet?

De afweging of je bepaalde onderzochte maatregelen wel of niet wilt toepassen en de kosten en baten die daarmee zijn gemoeid, blijft bij uitstek de afweging van een algemeen bestuur van een waterschap. STOWA moet zorgen dat ten behoeve van die afweging in het bestuur alle waardevolle informatie beschikbaar is. Maar we maken (Hans blijft over STOWA in de 'we'-vorm spreken - red.)

die afweging niet zelf. Het politiek-bestuurlijke element van de advisering door STOWA zit hem vooral in de vraag hoe je bijvoorbeeld stakeholders kunt betrekken bij je afwegingen. Op onderdelen doet STOWA dat nu al, maar dat moet meer gebeuren. Juist omdat er vanuit de waterschapsbesturen veel behoefte aan is.

Onder uw leiding lijkt STOWA zich te hebben ontwikkeld van kennisleverancier tot netwerkspeler. Klopt dat?

We hebben de afgelopen jaren ingezien dat het werk van STOWA effectiever kan als we bij grote landelijke programma's als Kennis voor Klimaat, het Deltaprogramma en het Topsectorenbeleid nadrukkelijk zichtbaar zijn en daar onze partij meeblazen. Op die manier kunnen we zorgen dat daar ook de kennisvragen vanuit het regionale waterbeheer op de agenda komen te staan en worden beantwoord. Zo krijgt STOWA bovendien een goed overzicht van het totale kennisveld en kan ze waterschappen in specifieke gevallen adviseren over de vraag met wie ze het best in zee kunnen gaan.

Het Topsectorenbeleid, is dat voor STOWA een kans, of vooral een ingewikkeld 'gezelschapsspel'?

Ik denk beide. Het gaat in het Topsectorenbeleid om innovatie, vernieuwing, creativiteit, het bij elkaar brengen van partijen in de gouden driehoek. Met als uiteindelijke doel dat Nederland zijn koploperpositie op water(technologie) gebied versterkt en internationaal beter te gelde maakt. Maar ik maak me wel zorgen over de enorme organisatiegraad van het Topsectorenbeleid. Er worden allerlei commissies en werkgroepen opgetuigd. We moeten oppassen dat het Topsectorenbeleid zichzelf niet dol organiseert. Je moet creativiteit en innovatie niet willen dichtregelen.

Tot slot: welke opgaven liggen er de komende jaren voor STOWA?

STOWA heeft werk te doen op het gebied van de zichtbaarheid en herkenbaarheid, zodat het duidelijker wordt wat de collectieve bijdrage van waterschappen aan innovatie is. Wat betreft de inhoud: het is om te beginnen belangrijk dat STOWA een belangrijke rol krijgt in het nHWBP (Nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma, red.), en aan de lat komt te staan voor de innovatie-opgaven binnen dat programma.

Verder denk ik aan de Deltabeslissingen die er aan zitten te komen. Veel van die beslissingen zullen indicatief zijn. Er zal een enorme inspanning op kennisontwikkeling en innovatie aan vastzitten om de beslissingen concreet in te vullen en uit te voeren. Wat we nu al doen met Deltaproof, moet daar wat mij betreft een vervolg krijgen. Het is van groot belang dat de waterschappen bij het doorvoeren van alle nieuwe maatregelen die nog komen, gesteund blijven worden door een duidelijk integraal kennis- en innovatieprogramma, *powered by STOWA*.